

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Historia 1b

Tema: Karl XII och Sveriges krig och förlorade stormaktstid

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas kunskap om Karl XII:s regeringstid, hans militära kampanjer och de följder som dessa hade för Sveriges stormaktstid samt att se hur väl de kan analysera och resonera kring historiska händelser och deras konsekvenser.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Lektionens fokus ligger på Karl XII:s regeringstid, hans militära kampanjer och krig, specifikt under Stora nordiska kriget, samt de politiska och sociala konsekvenserna av dessa konflikter för Sverige.

Kunskapskrav

Eleven kan redogöra för centrala historiska förhållanden och händelser, med särskilt fokus på Sveriges internationella relationer och dess påverkan på landets utveckling och identitet.

Prov

Faktafrågor

1. Vad var en av Karl XII:s viktigaste strategier under Stora nordiska kriget?
 - A) Fokus på defensiv krigföring
 - B) Att bilda allianser med andra länder
 - C) Använda sig av underrättelsetjänst
 - **D) Fokus på offensiv krigföring och att omedelbart ta initiativet i konflikter**
2. Vilka var de främsta motståndarna till Sverige under Karl XII:s regeringstid?
 - **A) Ryssland, Polen och Danmark**
 - B) Norge, Finland och Tyskland
 - C) Frankrike och Storbritannien
 - D) Spanien och Nederländerna
3. Vad hände vid slaget vid Poltava?
 - A) Sverige vann över Polen
 - **B) Sverige led förlust mot Ryssland, vilket markerade början på slutet av Karl XII:s stormaktstid**

- C) En allians bildades mellan Sverige och Ryssland
 - D) En fredsavtal slöts mellan Sverige och Danmark
4. Vad ledde till Karl XII:s inblandning i Stora nordiska kriget?
- **A) Rivalitet med Ryssland och hotet mot Sveriges intressen i Östersjöområdet**
 - B) Skydd av svenska handelsvägar
 - C) En allians med Frankrike
 - D) Önskan att expandera Sveriges territorium
5. Vad var en av de interna utmaningarna Sverige stod inför under Karl XII:s styre?
- A) Ett starkt parlament
 - **B) Internolyckor och missnöje bland folket**
 - C) En stabil och fredlig ekonomi
 - D) Avsaknad av militär styrka
6. Vilket av följande riken var en direkt fiende till Sverige under Stora nordiska kriget?
- A) Norge
 - **B) Polen**
 - C) Danmark
 - D) Finland
7. Hur påverkade utgången av slaget vid Narva Karl XII:s anseende?
- A) Det ledde till att han avsattes
 - **B) Det stärkte hans rykte som militär ledare**
 - C) Det ledde till förhandlingar om fred
 - D) Det hade ingen inverkan på hans rykte
8. Vilken position hade Sverige i Europa efter Karl XII:s död?
- **A) Det förlorade sin stormaktsstatus**
 - B) Det blev en ledande makt
 - C) Det förblev neutral
 - D) Det ingick i en ny allians
9. Vad kännetecknade Karl XII:s ledarskapsstil?
- A) Passivitet och försiktighet
 - **B) Aktiv och krigisk**
 - C) Diplomati och förhandlingar
 - D) Fokus på infrastruktur
10. Vilken följd hade Stora nordiska kriget för Sveriges ekonomi?
- A) Ekonomisk tillväxt
 - **B) Ekonomisk nedgång och skuldsättning**
 - C) Stabil tillväxt av handel
 - D) Ingen märkbar påverkan
11. Vilket år inträffade slaget vid Poltava?
- A) 1705
 - **B) 1709**
 - C) 1712
 - D) 1718
12. Vad var en viktig konsekvens av Karl XII:s militära strategier?
- A) Höjda skatter
 - **B) Förlust av territorier och makt**
 - C) Utveckling av nya allianser
 - D) Stabilisering av politiken
13. Hur bidrog Karl XII till det svenska arvet?

- A) Genom att göra Sverige till en stormakt
 - **B) Genom att lämna ett komplicerat arv av krig och konflikter**
 - C) Genom att öka toleransen mot minoriteter
 - D) Genom att främja handel och diplomati
14. Vilket land var en av Karl XII:s allierade under Stora nordiska kriget?
- A) Danmark
 - **B) Polen**
 - C) Frankrike
 - D) Ryssland
15. Vad ledde till att Karl XII blev omtyckt av folket i början av sin regeringstid?
- A) Hans milda och diplomatiska ledarskap
 - **B) Hans mod under krig**
 - C) Hans intresse för litteratur
 - D) Hans rikedom och överflöd

Resonerande frågor

1. Hur skulle du beskriva Karl XII:s ledarskap och dess inverkan på Sveriges framgångar och motgångar under hans styre? Denna fråga ger eleverna möjlighet att analysera och reflektera över ledarskapets betydelse.
2. Diskutera de långsiktiga effekterna av Stora nordiska kriget på Sveriges position i Europa. Frågan uppmuntrar en djupgående analys av historiska händelser och deras konsekvenser.
3. Vad kan vi lära oss av Karl XII:s strategiska misstag och hur kan dessa tillämpas på dagens politiska situationer? Denna fråga kräver kritiskt tänkande och kopplingar till nutid.
4. Jämför Karl XII:s och andra europeiska monarkers ledarskapsstilar under samma tid. Frågan uppmuntrar eleverna att tänka på olika perspektiv och kontexter.
5. Vilka faktorer bidrog till Karl XII:s fall som stormakt och hur kan dessa faktorer relateras till moderna statsledningar? Eleverna får möjlighet att knyta an historiska händelser till aktuella ämnen.
6. Hur har Karl XII:s image förändrats över tid och vilken betydelse har denna förändring haft för svensk identitet? Frågan ger utrymme för att diskutera historiografi och nationell identitet.
7. Analysera Karl XII:s militära strategi vid slaget vid Poltava. Vad kan vi dra för lärdomar från detta slag? Att analysera specifika händelser ger eleverna möjlighet att visa djup kunskap.
8. Diskutera hur Karl XII:s krigspolitik påverkade den svenska befolkningen och deras livsvillkor under och efter kriget. Denna fråga uppmanar till reflektion över de mänskliga konsekvenserna av politik och krig.

Bedömning

Provet har ett totalt maximalpoäng på 30 poäng, där faktafrågorna ger 1 poäng var och resonerande frågorna ger 3 poäng var.

För betyget E krävs minst 8 poäng. För betyget C krävs minst 12 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor). För betyget A krävs minst 18 poäng (varav minst 5 poäng från resonerande frågor).